

Slovenski dom

Štev. 26.

V Ljubljani, v ponedeljek, 2. februarja 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblastilna za oglaševanje Italijanskega in tuje
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva & Ljubljana
Redazione Amministrazione: Kopitarjeva & Ljubljana.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Il bollettino no. 610:

Barce raggiunta e oltrepassata

Il Quartiere Generale delle Forze Armate com-

munica:
Barce è stata raggiunta e oltrepassata.
Le truppe nostre e tedesche continuano ad

incalzare il nemico.
Sulle forze in ripiegamento, e sulle retrovie
avversarie, l'aviazione dell'Asse ha rinnovato
instancabilmente i suoi attacchi: molti automezzi
risultano incendiati e distrutti.

Incurioni inglesi su Tripoli e Misurata hanno
causato danni trascurabili. Non sono segnalate
vittime.

Velivoli germanici hanno proseguito le ope-
razioni diurne e notturne di distruzione delle basi
dell'Isola di Malta.

Vojno poročilo št. 610:

Zasedba mesta Barce v Cirenajki

Uradno vojno poročilo št. 610 pravi:

Prišli smo do Barce in naprej od nje. Naše
in nemške čete nadalje preganjajo sovražnika.
Na umikajoče se sile in na nasprotnikovo za-
ledje je letalstvo osi neustudljivo obnovljalo
svoje napade. Veliko avtomobilskih vozil je bi-
lo zažganih ali uničenih.

Angleški napadi na Tripolis in na Misurato
niso povzročili znatne škode. Ni poročil o
žrtvah.

Nemška letala so nadaljevala dnevne in
nočne nastope za uničevanje oporišč na otoku
Malta.

Berlin, 2. febr. s. Uradno poročajo: V severni
Afriki zaznamujemo nove zmagovite akcije. Na
letališču Lucca na Malti je bilo uničeno veliko šte-
vilo nasprotnikovih letal na tleh in to z zadetki
v sredo. Med 21. in 30. januarjem je angleško le-
talstvo izgubilo 38 strojev, od tega 15 nad Sredo-
zemskim morjem in nad Severno Afriko. V istem
času je bilo v boju zoper Anglijo izgubljenih 18
nemških letal.

Pred začetkom bitke za Singapoor

Umik vse angleške vojske z Malaje na singapoorski otok
Novo vabilo za vdajo ameriških čet pri Manilli

Tokio, 2. februarja. s. Japonsko vrhovno po-
ljestvo poroča, da so japonske čete dosegle mesto
Johore Bahru, ki leži ob ožini, katera loči malajski
polotok od singapoorskega otoka.

Tokio, 2. febr. s. Po zadnjih novicah z bojišča
naj bi se bil boj za Singapoor že začel. Medtem
ko japonske čete napredujejo na morju, ki
veže celino s singapoorskimi otokom, pa topništvo
objema s svojim ognjem važne vojaške cilje, leta-
lišča, vojašnice, skladišča goriva in cestna križišča.
Nasprotnikov letalski odpor ne prizadeva Japoncem
posebnega posla.

Rim, 2. febr. s. Neko ameriško brzojavno po-
ročilo iz Singapoorja pravi:

Po različnih bojih, izmed katerih jih je nekaj
bilo precej trdih, je bila skoraj vsa angleška vojni-
sila, ki se je bila na Malajskem polotoku, prepe-
ljana v Singapoor. Most, ki veže otok s celino, je
bil uničen. Singapoorški otok je tam, kjer je po-
maknjen najbližje celini, oddaljen samo dober kilo-
meter od malajske obale. Otok je dolg 40 km, širok
pa 20 km. Vojno pristanišče, ki je veljalo trideset
milijonov funtov sterlingov in ki so dela zanj tra-
jala 12 let, je na severovzhodu otoka. Singapoor
ima štiri letališča ter precej zasilen pristajališč.
Preskrba z vodo je zagotovljena po dveh velikih
rezervoarjih.

Manilla, 2. febr. s. Filipinski general Aguinal-
do, znan po svojem gorečem domoljubju, je poslal

Mussolinijevo priznanje zvestobi in zanesljivosti milice

»Do skrajne mere sem prepričan, da boste jutri in povsod storili tako, kakor ste storili včeraj...«

Rim, 2. februarja. s. Včeraj so po vsej
Italiji praznovali 19. obletnico ustanovitve Pro-
stovoljske milice za narodno varnost. Spomin-
ski dan te oborožene straže revolucije je pote-
kel v znamenju resnih in slovesnih obredov,
katerih so se v slehernem mestu in kraju ude-
ležili dostojanstveniki Stranke, organizacije Vla-
de, zastopstva Oboroženih sil, bojevnikov ter
goste množice ljudstva. Po vseh sedežih pre-
delnih povelstev in povelstev legij so delili
priznanja za vojaško hrabrost, določena za pa-
dla ali žive hrabre legionarje. Vse manifesta-
cije so imele izrazito vojaški značaj in so se
začele ter končale s pozdravom Duceju ter Ita-
liji, ki je zdaj v orožju za pravico, za čast in
za novi evropski red. Vse oborožene Črne sra-
ce so bile v duhu združene s tistimi, ki so raz-
porejene po operacijskih področjih, kjer se bo-
re z gorečim duhom bojevnike volje ter z ne-
ukrotljivo zagrenjenostjo, ki odlikuje italijanske-
ga legionarja. Praznovali so obletnico milice
z vero, ki je enaka njihovemu plemenitemu
srcu in njihovega najistejšemu žrtvovanju za
Ducejevo zapoved: verovati, ubogati, biti se.

Poglavitna slovesnost je bila v Rimu. Po-
seben značaj je dobila s tem, da se je ude-
ležil sam Mussolini, ki je osebo razdelil odli-
kovanja hrabrim miličnikom. Slovesnost je bila
na trgu Bocca della Verità, kjer so bili raz-
porejeni batalioni vseh vrst in panog milice
ter trije batalioni »M«. Med njimi je bil tudi
batalion vojske, da je pričal o nezmisljivi str-
njenosti oboroženih sil fašistovske Italije. Slo-
vesnosti se je udeležila ogromna množica ljud-
stva, ki je burno pozdravila Duceja ob nje-
govem prihodu. Mussolini je na trg prišel ob
zvoku trobent, spremljali so ga: glavni tajnik
stranke, kvadrumvir maršal de Bono, načelnik
generalnega štaba, podtajnik ministrstva za obo-
rožene sile, načelnik štaba milice, načelnik
nemškega odposlaništva v Italiji general von
Rintelen, ter japonski vojaški odposlanec.

Mussolini je bil v uniformi vrhovnega po-
velnika milice in je naglo pregledal razpore-
jene batalione. Ko je pogledal vsakemu ponos-
nemu miličniku v oči, so ga vojaki spremljali
s poledom, ki je izražal popolno vdanost.

Na odru nasproti razporejenim oddelkom so
bili dostojanstveniki iz vlade in stranke ter zastop-
niki držav, članic trojne zveze in zveze proti Ko-

minterni. Na posebnem odru so bila zastopstva
hitlerjevske stranke, nemške vojske in španske
falange.

Preden je Mussolini razdelil odlikovanja, je
imel naslednji nagovor:

»Preden bom začel izročati kolajne v
odlikovanje pokojnih in živih, hočem po-
zdraviti vas, skvadristi iz toskanskih po-
krajnin, stari vojščaki revolucije, ki ste za-
htevali in dobili zasluženost čast, da smete
spet priti za orožje. Z občutkom ponosa
izrekam svojo pohvalo vam, črne srače,
legionarji, preskušeni iz Afrike, iz Spanije,
iz Grčije, iz Rusije, po ognju tolikih zma-
govitih bitk. V tej vojni, ki zajema v dveh
nasprotnih si taborih ves človeški rod, ima-
te vi silo, ki je ni mogoče nadomestiti in
ki se ji ni mogoče ubraniti, silo ideje, vere
v Italijo in v fašizem. Izpričali ste jo s
krvjo, kakor delajo vojaki, vredni tega ime-
na. Do skrajne mere sem prepričan, da bo-
ste jutri in povsod storili tako, kakor ste
storili včeraj.«

Kratke, jedrnat Ducejeve besede so v vrstah
milčnikov vzbudile silovito navdušenje, vsi so
strastno zavpili: »Prisegam!« Nato je Duce razdelil
35 zlatih svetinj za vojaško hrabrost, potem pa so
oddelki z zastavami in znamenji korakali mimo
njega. Ko je odhajal, mu je množica z gromovitim
vzklikanjem izražala brezpogojno vero, upanje in
ljubezen.

Načelnik glavnega štaba milice, generalni na-
mesnik Enzo Galbiati je sredič postal po radiu na-
slednji pozdrav legionarjem, ki so pod orožjem on-
stran morja in v domovini:

»Duce je davi pred templjem Fortune Virilis
izročil očetom, materam, ženam in otrokom naših
junakov zlate kolajne za vojaško hrabrost. Zdru-
ženi s nami živimi v bojnih vrstah, so vsi naši
padli odgovorili s »tuka!« Kdor izmed njih je
bil znan, je zdaj postal velikan, kdor je bil ne-
znan, je postal večni, vsak s svojim glasom. Se-

Govor predsednika turške vlade

Ankara, 2. febr. s. Turški ministrski predsed-
nik Refik Saydam je sredič imel govor, v katerem
je turškemu ljudstvu prikazal gospodarski položaj
v državi in ukrepe, ki jih je izdala turška vlada.

Poudaril je, da je vojna hudo poostila go-
spodarske težave v državi, čeprav Turčija ni vple-
tena vanjo. Ministrski predsednik je nato opom-
nil, da se je Turčija v preteklosti naučila, kako
se je treba prilagoditi trenutnim potrebam, in da
bo zato razumela spremembe zakona glede varstva
države, ki so se po izkušnjah v zadnjih mesecih
pokazale za potrebne.

Potem je ministrski predsednik dejal, da ima
vlada glavno skrb z nadzorom nad uvozom in iz-
vozom ter s pravično razdelitvijo najpotrebnejših
pridelkov. Glede povečanja kmetijske pridelave, ki
je življenjskega pomena v tem času, je predsednik
onemiril, da je vlada skušala pomagati z razpisom
razgrad in kmetijskih kreditov. Ob zaključku je
turški ministrski predsednik ostro obojal slehe-
no verizništvo, ki škoduje vsej državi, ter izjavil,
da ima Turčija dovolj živeža in surovin za svoje
potrebe.

Irske pritožbe zaradi prihoda ameriške vojske v severno Irsko

Lizbona, 2. februarja. s. Po poročilih, ki so
dospela iz Washingtona, je ravnane irskega mi-
nistrskega predsednika De Valere glede izkrcanja
ameriških čet v Belfastu zbudilo precejšnjo vzne-
mirjenost v političnih krogih. Ta vznemirjenost je
toliko večja, ker je v Združenih državah znatno
številu Ircev, ki imajo veliki vpliv v socialnem in
gospodarskem življenju.

De Valera se je ponovno pritožil zaradi kr-
šenja irske nevtiralnosti, zlasti pa še zaradi tega,
ker je Washington molče priznal, da obstaja poleg
južne Irske še severna Irsko. Irski, že tako ogorčeni
zaradi ravnanja Anglije, ki ni opustila nobene
prilike, da ne bi žalila njihovega narodnega črta,
docela odobravajo De Valerov ugovor, kar bo
gotovo spodbudilo tudi irske kroge v Ameriki.

Poveljnik argentinskega letalstva se je smrtno
ponesrečil, ko se je peljal iz Buenos Airesa
na letališče, da bi odpoval na kraj ne-
sreče, kjer se je ponesrečil argentinski zu-
nanji minister Ruiz Guinazu. Njegov avto
je trčil s tovornim avtomobilom in je dobil
poveljnik tako hude poškodbe, da je med
prevozom v bolnišnico umrl. Govorice pri-
pisujejo tej nesreči posebno ozadje.

Na Japonskem so uvedli posebno zavarovanje
za civilne osebe, ki bi bile ob morebitnih
letalskih napadih ranjene ali ubite. Ta
ukrep ima prav izreden pomen glede po-
sebnih življenjskih razmer na Japonskem.

Indijska vlada v Delhiju je izdala pooblastilo
vsem pokrajinskim vladam, da lahko zase-
že zasebne avtomobile in poskrbe za mo-
bilizacijo šoferjev.

Japonski vojni minister admiral Sigitaro Šima-
ra je izjavil, da so znašli izdatki za ja-
pansko vojno mornarico od pričetka kitaj-
skega spora l. 1937 pa do danes 126 milijonov
jenov in da je bilo do 8. decembra
lanskega leta porabljenih nad 44 milijonov
jenov.

Nemška vojska se bori tudi za male narode v Ev-
ropi, je dejal nemški guverner v zasedeni
vzhod. Galiciji, ko je sprejel zastopstvo Ukra-
jincev ter jih pohvalil zaradi dobrega vedenja
prebivalstva.

dem tisoč obrazov in en sam obraz: od Filipa
Froda, ki se je nenadno zgrudil na strojnico in jo
stisnil v smrtnem objemu, do mladega Caluttija,
ki ga je zadel strel, pa je pograbil orožje ter za-
vpil krik najstarejših bojevnikov: »Strojnice pa
ne pustim!« Črne srače, v bitkah tega devet-
najstega leta ste pokazale, da ste vredne prvega
našega razloga za življenje: boja. Pri postankih
in pri napadih ste si zaslužili spoštovanje obo-
roženih sil, starejših sestra v slavi. Ljudstvo pri-
znava, da ste se rodili iz njegovega duha in iz
njegove zgodovine.

Legionarji v orožju na vseh bojiščih, od pu-
šavskega peska do zaledenelih poljan, povsod,
kjer znotraj in zunaj bdiš nad mejo domovine,
legionarji v tuji deželi, oboroženi samo z vero, ki
ste se borili do zadnjega naboja in do zadnjega
požirka vode: Mussolini vas gleda! Vi ste izraz
njegove revolucije na pohodu proti sleherni se-
bičnosti, proti vsem javnim in skrivnim sovraž-
nikom Rima. V njegovem imenu vas pozdravljam,
tovariši, s starim bojnim krikom, ki je krik vseh
zmag.«

Vesti 2. februarja

Kr. Vis. knez Piemontski je zadnje dni bil v Pa-
lermu, kjer je pregledoval tamošnje posadke
kot vrhovni nadzornik pehote.

Osvojitev Bengasija je zapečatila zmagoviti proti-
napad Osi v trdi bitki za Libijo. Vsi dogodki
v tej veliki bitki in v njenih različnih raz-
dobjih od egiptске do sirske pušave so po-
stavili v bleščečo luč prevzvišeni duh in veliko
hrabrost italijanskih vojakov. Zaradi bitke v
Libiji je Anglija izgubila Hongkong in najvaž-
nejša svoja oporišča na Tihem morju in na
Daljnem vzhodu. Zopetna osvoboditev Bengasija
je še povečala vojaško nevarnost za Anglijo,
pravi posebni dopisnik agencije Stefani v po-
ročilu iz Cirenajke.

Zastopstvo fašistične stranke je včeraj v Berlinu
obiskalo razstavo italijanske knjige, ki so jo
zaradi ogromnega uspeha morali podaljšati do
10. februarja.

Madžarsko ljudstvo se danes pripravlja, da bo z
večjimi silami poseglo v drugo razdobje vojne
v Rusiji, razdobje, ki bo končno. Poslalo bo v
boj vse svoje najboljše sile. Tako je sporočil
predsednik vlade Bardossy in njegovo sporo-
čilo je v vsem ljudstvu vzbudilo globoko za-
došenje. Madžarska se zaveda, da s tem iz-
polnjuje svoje tisočletno poslanstvo kot trdnja
v evropske omike proti divjaškemu vzhodu,
piše uradni »Budapesty Ertesitec.

Vse imetje podanikov držav, ki so v vojni s Fin-
sko, bo zaseženo. Tako določa poseben ukrep
finske vlade. Zasežene bodo premoženje, ne-
premišene, trgovska podjetja, prevozila, banč-
ni računi, posojila državljanov Anglije, Severne
Irske, Avstralije, Sovjetske zveze, Južne Afrike,
Kanade in Nove Zelandije.

Vse osnovne šole na Finskem bodo zaradi pomanj-
kanja kuriva zaprte do konca mraza.

Argentinsko notranje ministrstvo je ustanovilo po-
seben urad za pobiranje slehernega delovanja.
naperjenega zoper državne ustanove. Urad bo
podrejen naravnost namestniku notranjega
ministra.

Zavarovalnice za ladje, ki plovejo po Atlantskem
morju, so v New Yorku zvišali za 25% zaradi
povečane vojne nevarnosti.

Bolgarskega veleposlana v Plovdivu se bo letos ude-
ležila tudi Italija.

Enotnost akcije iz vojaške zveze, ki so jo sklenile
Italija, Nemčija in Japonska dokazuje, da
Italija sodeluje na vseh bojiščih in ima z za-
vezniki en cilj: zmago ter uničenje nasprotni-
ka. Italijanske oborožene sile sodelujejo pri
operacijah povsed, koder to zahtevajo vojske
in politične koristi, brez ozira na to, ali je
sovražnik bolj ali manj močan, bolj ali manj
nevaren, piše »Hrvatski narod«.

Japonska vlada je sklenila zapreti vse banke, ki
delajo s tujim kapitalom. Delovale bodo lahko
samo banke, ki bodo pokazale voljo do sode-
lovanja pri uvajanju novega reda v Aziji.

Voditelj nemškega športa von Tschammer und
Osten je izdal zapoved, da je treba do na-
daljnjega odpovedati prav vse športne prire-
ditve, tudi državno nogometno prvenstvo, če
se morajo tekmovalci in obiskovalci na te pri-
reditve voziti po železnici dalje kakor 50 km.
Pomožiti je zaradi tega treba zgolj krajevne
prireditve.

Vrhovni poveljnik japonske vojske na Filipinih je
prepovedal vse brzojavne, telefonske in radijs-
ke zveze med posameznimi filipinskimi otoki
ter med otoki in tujino.

Angleška letala so prednočnim poskusila napasti
ozemlje, ki ga imajo zasedenega Nemci na za-
hodu. Napad se je popolnoma ponesrečil.

Hitler je podelil najvišje odlikovanje, viteški križ
Železnega križa s hrastovim listjem, general-
nemu majorju Breithu, ki se mu je kot povelj-
niku oklepne divizije posrečilo s protinapadom
v nekaj dneh premagati močnejše sovjetske
sile, ki so se bile prihotapele med nemško
postojanko severovzhodno od Kursa.

Nova bolnišnica v Šabcu bo kmalu dogo-
tovljena. Bolnišnica bo ena najmodernejših in
tudi največjih v Srbiji, saj bo imela osemdeset
modernih prostorov za bolnike.

Okoli 1000 dijakov bo vsak dan čistilo sneg
na belgrajskih ulicah. Ekipa organizira Držav-
na trgovska akademija.

Električno razsvetljavo so v Belgradu spet
znatno omejili. Zjutraj elektrika ugasne že ob
pol osmih in ne gori do petih zvečer. Pravijo,
da zaradi pomanjkanja kuriva.

Novi uspehi med snežnimi v harji na ruskem bojišču

Berlin, 2. febr. s. Vrhovno poveljstvo nemških
oboroženih sil daje naslednje uradno vojno poro-
čilo:

Na vzhodnem bojišču se z menjajočo se srečo
nadaljujejo boji. Naši napadi, ki so potekali na-
vzlic silovitim snežnim viharjem, so prinesli nove
krajne uspehe in prizadejali nasprotniku izred-
no hude izgube. Zajeti so bili številni oklepni vo-
zovi in sovražniški topovi.

Berlin, 2. febr. s. Siloviti-krajevni boji so se
v noči od 28. do 29. januarja vneli severovzhodno
od Orla med edincami nemške pehote in znat-
nimi sovjetskimi silami, ki so bile odbite. Vsi dru-
gi poskusi ruskih čet, da bi se polastile večjih, po
Nemcih zasedenih krajev, so se sprico močne
obrambe nemških čet izjalovili.

Na nekem drugem odseku bojišča so nem. čete
zasedle 16 krajev. V poslednjih dneh je nemško
topništvo ponovno obstreljevalo sovjetske oddelke,
ki so se na srednjem odseku vzhodnega bojišča
zbirali za napad.

Berlin, 2. febr. s. Poročajo, da so se 30. jan.
razvijali hudi boji na južnem odseku vzhodnega
bojišča, v katerih so nemški obrambni oddelki o-
vražniku zadali silne izgube v moštvo in orožju.
Boljševiški polk je sprožil hud napad na neki kraj,
a je docela spodletel. Rusi so pustili na bojišču
400 mrličev, nemški oddelki pa so zajeli 100 bolj-
ševikov. Neki drugi ruski oddelki, ki je skušal
vtrči v nemške bojne črte, je bil po silnem proti-

napadu nemške pehotne divizije pogran proti
vzhodu.

Na nekem drugem odseku so ruske sile po-
noči začele napadati nemške postojanke, a tudi ta
poskus je popolnoma spodletel in boljševiki so se
morali umakniti in sprico protinapada nemških
vojakov hitro preiti v obrambo.

Hitlerjev Glavni štab, 31. jan. Nemško vrhov-
no poveljstvo objavlja:

Na več mestih vzhodnega bojišča so
nemške, italijanske, rumunske in slovaške čete pri
obrambi pred krajevnimi sovražnimi napadi, ka-
kor tudi pri lastnih napadih in izvidniških izpadih
prizadevale nasprotniku vnovič težke izgube. Pri
tem je bilo 19 sovražnih tankov uničenih in raz-
rušenih večje število sovražnih utrjenih postojank.

V prostoru severovzhodno od Kursa je
dosegel protinapad nemških pehotnih in oklepnih
edinic pod vodstvom generala Breitha po večdnev-
nih bojih popoln uspeh. Skupine sovražnih edinic,
ki so vdrle v nemško črto in ki je štela več divizij
in oklepnih edinic, je bila s hudimi izgubami po-
bita in vržena nazaj proti vzhodu.

Na morju okrog Anglije so letala v zvezi
z izvidniškimi poletii napadla vojaške naprave na
vzhodni obali otoka in obstreljevala železniške ci-
lje v severni Irski.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

Milica fašistične revolucije je slovesno proslavila 19 letnico svojega obstoja

Spominskim proslavam je prisostvoval zvezni tajnik Eksc. Grazioli

Ljubljana, 2. februarja.

Obletnico oborožene straže revolucije so povsod v Ljubljanski pokrajini nadvse slovesno praznovali. Včeraj zjutraj je prišel zvezni tajnik Eksc. Emilio Grazioli v spremstvu zveznega podtajnika Gattija, podpoveljnika GIL-a, zaupnika ženskega fašja, zaupnika vsučilške organizacije, tajnika Dopolarova, zaupnika CONI-ja, podtajnika ljubljanskega fašja in nadzornika I. zone na poveljstvo bataljona Črnih srajc, da bi prinesel pozdrav Črnih srajc predstavniku Prostovoljske milice za narodno varnost ob obletnici ustanovitve milicije. Zvezni tajnik je rekel, da je vesel, da lahko izreče v imenu fašizma v Ljubljanski pokrajini svoj pozdrav in obudovanje junaških legionarjev, ki v imenu Duceja in v prid naše neizogibne zmage nadaljujejo s slavnim pohodom legij, ki so se začele 1. februarja 1923.

Poveljnik Gagliardi se je zahvalil za vzhiceni besedami v imenu vseh legionarjev, ki so, kakor je bil pristavil, pripravljeni žrtvovati se v vsem in vsak hip za zmago Fašistične Italije.

Prijateljski pozdravi so bili izmenjeni v ozačju prijateljskega zaupanja, pri čemer so bili navzoči tudi poveljniki obmejne milice, gozdne milice, železniške in pošto-brzojavne milice v Ljubljani, kakor tudi poveljniki gasilcev. Sestanek je bil zaključen s pozdravom Kralju in Duceju in hrabri milici, ki ga je izrekel zvezni tajnik.

Nato je bila slovesna služba božja v spomin na padle legionarje v stolnici. Za to priložnost je bila stolnica ozaljšana tako, kakor za največje slovesnosti, sredi cerkve pa sta imela častno stražo oddelki legionarjev in oddelki grenadirjev. Pri slovesni službi božji so bili navzoči vsi fašisti in fašistke iz Ljubljane, medtem ko je drug legionarski oddelki zunaj izkazovali časti.

Nekaj minut pred deseto uro je stopil v cerkev zvezni tajnik Eksc. Grazioli v spremstvu Eksc. generala Robottija, poveljnika armadnega zbora, v spremstvu generala Orlanda, poveljnika grenadirske divizije, generala Lubrana, poveljnika bataljona Črnih srajc »Gagliardi«, zveznega podtajnika Gattija in v spremstvu predstavnikov vseh oblasti v pokrajini. Eksc. Grazioli je v cerkvi sprejel in pozdravil zastopnik škofa.

Pri službi božji je bil prisoten tudi nemški konzul, hrvaški konzul in predstavnik ljubljanskega župana. Obred je bil končan ob 10.45 s slovesno pesmijo »Prošnja legionarja«, ki so jo peli vojak bataljona. Številno zastopstvo ljubljanskih fašistov je pod vodstvom podtajnika ljubljanskega fašja odšlo na pokopališče in počastilo spomin tistih legionarjev, ki so padli pri izvrševanju svojih dolžnosti. Odposlanstvo je položilo na grobove lepe vence.

Eksc. Grazioli na Taboru

Ob 11.30 je prispel zvezni tajnik Eksc. Grazioli na sedež pokrajinskega Dopolarova na Taboru, kjer mu je izkazal časti poseben oddelki legionarjev tik pred vhodom v dvorano. Eksc. Grazioli je sprejel predstavniki oblasti in organizacij. Vsi so se na Taboru zbrali, da bi prisostvovali govoru voditelja oddelka Libera Azzimontija o pomenu včerajšnjega zgodovinskega dneva.

Navzoči so bili: Eksc. general armadnega zbora Robotti, divizijski general Orlando, general Lubrano, nemški konzul dr. Brosch, hrvaški konzul dr. Ivanič, zvezni podtajnik Gatti, zastopnik ljubljanskega župana ravatelj Jančigaj, kvestor avv. Messina, podpoveljnik GIL-a Cassani, zaupnica ženskega fašja ga De Vecchi, zaupnik vsučilške organizacije inž. Carra.

tajnik Dopolarova Liberatti, zaupnik CONI-ja Buratti, številni častniki Vojske in Milice ter drugi oblastniki in funkcionarji stranke.

Točno ob 11.40 je začel govoriti poveljnik oddelka Azzimoti. Dvorana je bila okrašena s snopi in tribarvnico, v sredini pa sta bila velika portreta Kralja in Duceja. Ves prostor v dvorani so izpopolnili številni fašisti in fašistke, oddelki grenadirjev in legionari Prostovoljne milice za javno varnost, ki so bili zbrani skoraj polnoštevilno.

Govornik je najprej učinkovito podal oris zgodovinskega početka Milice, katero je bil Duce ustanovil 12. januarja 1923 in katere je začela delovati 1. februarja istega leta ter vključila v svoje vrste hlabre in delovne skvadristične oddelke. Govornik je nato proslavil zmage velike armade Revolucije poudarjajoč, da je ta armada napisala številne slavne strani v zgodovini, ki se začnejo šele proti koncu leta 1923. Vsa ta zgodovina je izpisana s krvjo

Včerajšnji rezultati drž. nogometnega prvenstva

Rezultati v B razredu

Tudi v B-razredu so bile na programu vse tekme. Vodeči Bari je tudi zmagal, čeprav precej tesno nad nevarno Fanfullo. Fiumana se je včeraj izmed vseh zmagovalcev najbolj odrezala, saj je premagala Lucchese na domačem igrišču kar s 5:0. S to visoko zmago sedi še vedno na predzadnjem mestu, vendar se je precej približala Pisi in Reggiani; od zadnje plasiranega Luccheseja pa se je odtrgala za precejšnje število točk. Tudi Udine so bile zmagovite na svojem igrišču, kjer so porazile nevarno Novaro z 2:1. S to zmago so si nabrale 17 točk. Enako število točk imata še Fanfulla in Pescara.

Rezultati:

Fiume: Fiumana: Lucchese 5:0.
Udine — Udine: Novara 2:1.
Vicenza — Vicenza: Siena 2:2.
Prato — Prato: Brescia. Tekma je bila odložena.
Bari — Bari: Fanfulla 1:0.
Savona — Savona: Pisa 3:0.
Alessandria — Alessandria: Reggiana 1:0.
Bustarsizio — Padova: Pro Patria 1:0.
La Spezia — Spezia: Pescara 0:0.

Po vrstnem redu pa je stanje takšno-le: Bari 24, Vicenza 22, Alessandria 21, Padova 20, Novara 19, Fanfulla, Pescara in Udinese 17, Brescia 16, La Spezia 14, Savona 13, Siena 12, Pro Patria 11, Reggiana in Pisa 10, Fiumana 9 ter Lucchese 3 točke.

Tudi včerajšnje nedeljo so nadaljevali tekme za državno nogometno prvenstvo. V A-razredu je spet nastopilo osem parov. Tudi včeraj so ostali rezultati tekem precej tesni in je bila največja razlika samo za dva zadetka. Nekateri včerajšnji rezultati so bili doleteni proti pričakovanju. Tako nihče ni pričakoval, da bo vodeča Roma igrala le neodločeno proti Modeni, ki je v prvenstveni tabeli za to nedeljo zasedla zadnje mesto. Sicer je že skoraj res, da Romi nihče ne more, razen izredno nenavadnih prijeteljev, več odvrzati naslova državnega prvaka za leto 1942. Tudi Triestina se je v Genovi, ki je igrala proti domaći Liguriji, prav dobro držala in dobila eno točko. Čeprav polovični rezultat, se je Triestini tudi ena točka zelo prilegla, saj je do zdaj kar zapored tri nedelje izgubila, pa čeprav proti manj nevarnim nasprotnikom, kakor pa je bil današnji. Tudi Venezia, ki je precej nedelje idealno vodila, je morala včeraj zapisati svoj drugi poraz. Igrala je v Rimu proti domačemu Laziju, pa je izgubila z 1:2. Zaradi teh dveh izgubljenih točk jo je preskočil v število točk Torino, ki se je nevarno približal vodeči Romi. Venezia je torej ostala na tretjem mestu, za Romo in Torino. Pa tudi Bologna se je včeraj odrezala, saj je porazila Juventus kar z 2:0. Bologna bi gotovo imela v tem prvenstvu prav vidno vlogo, le da je nekaj nedelj od začetka zelo nesrečno vozila.

Rezultati včerajšnjih srečanj pa so naslednji:
Bologna: Bologna: Juventus 2:0;
Napoli: Napoli: Genova 0:0;
Modena: Modena: Roma 0:0;
Livorno: Milano: Livorno 2:0;
Milano: Ambrosiana: Atalanta 0:0;
Roma: Lazio: Venezia 2:1;
Genova: Liguria: Triestina 2:2;
Torino: Torino: Fiorentina 3:1.

Vrstni red po doseženih točkah pa je naslednji: Roma 22, Torino 21, Venezia 19, Genova 17, Atalanta, Triestina, Liguria in Ambrosiana po 15,

nienih legionarjev. Vse to trajajo prav do udeležbe milice pri bojih v Libiji, ki se potem nadaljujejo v italijansko-abisinski vojni, kjer so se najbolj odlikovali oddelki na prelazu Uariu in na Amba Aradam. Svire in Parma ter tudi v vojni proti mednarodnim komunističnim brigadam v Spaniji, kjer so se izkazali miličniki, kakor to dokazujejo junaki Cadiza, Guadalajare, Santandra in Madrida. Govornik je pristavil, da je tudi sedanja vojna naša povsod, pa naj bo na zapadnem bojišču, v Abesiniji in Marmariki, na grškem ali ruskem bojišču, Musolinijeve legionarje, ki so ob strani vojakov vseh vrst orožja nerazdružljivo povezani v pripravljenosti za sleherno žrtve in v prepričanju, da je zmaga domovine gotova.

Končno se je govornik obrnil na vojaške svojega bataljona, ki je tvoril na grškem bojišču del slavne vojske skupine Galbati in se spominjal junastev, žrtve in zmagovitih uspehov. Zaključil je govor s pozdravom slavnim padlim miličnikom, kar so Črne srajce Ljubljane in vsi drugi fašisti z navdušenim ploskanjem odobraval.

Eksc. Grazioli je potem naslovil pozdrave na Kralja in Duceja, na Nemčijo in vse zavezniške narode, nakar je bila slovesnost zaključena s petjem »Giovinezze« ter »Himne skupine Galbati«, katero so peli legionari.

Bologna, Milano, Juventus po 14, Fiorentina 13, Livorno 12, Napoli 11 in Modena 9 točk.

Kakor je videti iz števila doseženih točk, je gneča povsod velika in je vsaka tekma za vsakega velike važnosti. Razlika pač ni tako velika, da eden ne bi mogel z lepo zmago preskočiti enega ali dva svojih tekmecev.

Švica: Nemčija 2:1 (0:0)

Včeraj je bila na Dunaju odigrana zanimiva mednarodna nogometna tekma, ki je Nemcem prinesla morda nepričakovano presenečenje. Po številnih mednarodnih tekmah, ki so jih Nemci dobili v zadnjem času, je sledil včerajšnji nedeljski grenak poraz. Kloniti so morali proti izvršnim Švicarjem. Tekma je bila zelo lepa in je razvajanje Dunajčane zadovoljila, ne pa toliko nemške igralce. Res, da so morali Nemci nastopiti brez dveh ali treh svojih najboljših, vendar pa ne gre s to ugotovitvijo zlanjševati švicarske zmage. Prvi polčas je bil brez rezultata, v drugem pa je bil dosežen pač končni rezultat. V včerajšnjem porazu je moral Jahn, ki je v zadnjih tekmah branil nemška vrata, zapisati svoj prvi poraz. Ali tudi zadnji? Menda ne.

Prva zrela situacija se je Nemcem ponudila v 20. min. prvega polčasa, pa jo je Ecker zastreljal. V 72. min. je dosegel edini in častni gol za Nemce Decker. Za Švico je potem izenačil Kappenberg. Isti igralec je potem tudi dve minuti pred koncem izbral usodno Jahnovo napako in zabil še drugi gol. Gledalcev je bilo na praterskem stadionu 35.000. Razen odličnega Kappenberga je zelo ugajal tudi švicarski vratar Ballabio. Med gledalci so bili tudi nekateri odličniki. Zanimivo tekmo je sodil italijanski sodnik Scarpi. Igro je nekoliko oviral blatni teren. Nemška napadna vrsta je bila nasproti urnim Švicarjem prepočasna.

Še nekaj včerajšnjih športnih dogodkov

V znanem italijanskem zimsko-smučarskem središču Tarvisio se je včeraj zaključilo IX. nagradno tekmovalje v smučanju, ki ga je priredila železniška milica. Med odličniki, ki so tekmo prisostvovali, je bil tudi miličniški general Raffaldi. V ostrih tekmah je zmagal Crispino Rodighiero, ki pripada železniški milici v Genovi. Na drugo mesto se je plasirala milica iz Verone in šele na tretje mesto je prišla milica iz Triesteja.

Včeraj so bile v Rimu velike boksarske tekme, ki so se jih smeli udeležiti samo začetniki. Tekmovali so za pokal Bruna Mussolinija. Boksarska skupina Cristoforo Colombo iz Rima je premagala Dopolaroviste iz Ternov z 9:7. Trevisanska boksarska skupina je premagala SS Bruno Mussolini iz Rima z 12:1, milanska skupina Battisti je premagala skupino boksarjev iz Bologne s 13:3, Ferrara Squaranti iz Genove je premagala Dopolaroviste iz Genove.

Včeraj so bile v Rimu velike lahkoatleške tekme GIL-a. Doseženi so bili nekateri prav dobri rezultati. Na prvi, ki je bila dolga 7500 metrov, je nastopilo kar 194 tekmovalcev. Borba je bila zaradi tako velikega števila ostra. Tekmovalce so vse italijanske skupine GIL-a. Rezultati: 1. Ascaro Fabrinzi iz Firenz 37:32; 2. Lino Pavesi iz Parme pet metrov za prvimi; 3. Zanchetta iz Venezije; 4. Tagagliero iz Vareseja itd.

V Napoliu so bile včeraj velike galopne dirke. Šlo je tudi na veliko denarno nagrado mestne

Uredba o imenovanju županov in občinskih svetov v Ljubljanski pokrajini

Ljubljana, 2. februarja

Zaradi izkazane potrebe in nučnosti, da bi se boljše izvajala županska oblast in oblast občinskih svetov po občinah Ljubljanske pokrajine, je Visoki Komisar izdal uredbo, s katero izroča upravo občin imenovanemu županu (podestatu), ki bo izpolnjeval naloge, ki so pripadale dosedanjim županom, občinskim svetom in odborom. Isti ukrep prinaša določila o imenovanju in o nalogah svetnikov. (Stefani.)

Podražitev tobaka in tobanih izdelkov v državi

Ljubljana, 2. februarja.

Kakor poročajo italijanski časopisi, je uprava italijanskih državnih monopolov povišala z veljavnostjo od 1. februarja vse cene tobanih izdelkov najsi gre za tobak različnih vrst, za cigarete in cigare, kakor tudi za cigarete, uvožene iz tujine.

Tobak za nosljanje se je podražil za 25%, tobak za cigarete za okroglo 30%, razne vrste cigar za 10 do 20%. Cigarete so se podražile za 11 do 25%, cena cigaram trabukam se je zvišala od 1,2 na 2,50 za kos.

Vodenje registra o prejemu in oddaji tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve

Po predpisih o porazdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov morajo vsi proizvajalci teh predmetov voditi register prejema in oddaje tekstilnih izdelkov, oblačilnih predmetov in obutve. V ta register se vpisujejo vse dobave racioniranih izdelkov trgovcem detaljstom in grosistom, kakor tudi oddaje teh predmetov v nadaljnje predelovanje, na pr. za konfekcioniranje, v kolikor se isto ne vrši neposredno za potrošnika.

Opozorjajo se zainteresenti, da je register natisnjen ter se ga more nabaviti pri Združenju industrijev in obrtnikov Ljubljanske pokrajine, Beethovnova ulica 10.

S Hrvaškega

V Zagreb so prišli na posebno povabilo odlični predstavniki nemškega tiska z Dunaja. Zastopani so največji dunajski listi. Odlične goste so na kolodvoru sprejeli razni visoki državni uradniki in predstavniki vseh hrvaških listov. Dunajski novinarji so ostali v Zagrebu tri dni. V teh dneh so si ogledali vse zagrebške zanimivosti in prišli v stik z raznimi predstavniki javnega življenja. Dunajski novinarji so si med zagrebškimi obiskom ogledali Zdravstveni zavod, to vzorno ustanovo v Nezavisni hrvaški državi.

V Zemunu je začel izhajati nov list z imenom »Granica«. List je še posebne važnosti, ker izhaja na skrajnem vzhodnem predelu nezavisne hrvaške države. List pregledno zasleduje vse, kar se dogaja v okvirju države, prav tako pa ima seveda tudi zunanjo politiko. »Granica« ima še številne naročnike.

V Zagrebu je bila osnovana zveza delavcev in pa hrvaška zveza privatnih nameščencev. V teh dveh zvezah so vključeni vsi delavci in nameščenci na področju nezavisne hrvaške države.

V Zagrebu je bil te dni razpisan natečaj za zgraditev zimskega plavalnega bazena. Zagrebčani se novega bazena zelo veselijo, saj bo v njem mogoče prirediti tudi velike plavalne tekme.

Grški list »Tagespost« piše o hrvaški zunanji trgovini in ugotavlja, da se ta trgovina razvija zelo zadovoljivo. List nadalje poudarja, da je novi trgovski sporazum med Hrvaško in Italijo prvi omogočil še večji razmah njene trgovine.

Novo velike sklade lignita so odkrili blizu Petrinje. Dnevni izkop bo lahko dosegel 90 ton lignita. Prve ugotovitve so dognale, da bi utegnili biti na novem premogovnem področju najmanj 700.000 kub. metrov sijajnega premoga. Z izkopavanjem so že začeli. Cena za tono pa je določena na 250 kun.

V Petrinji so imeli svečano Mozartovo proslavo. Svečanost je izvedlo Cecilijino društvo.

Stalne zdravniške bodo dobila vsa belgrajska dnevna otroška zavetišča, katerih skrb bo samo zdravje poverjenih jim otrok.

Med Belgradom in Zemunom je od 27. jan. dalje vsak obmejni promet popolnoma zaprt. 500 milijonov tobakovih sadik bodo letos zasadili na področju Srbije in Banata. Za tobak torej ne bomo v skrbeh.

občine v znesku 100.000 lir. Proga je bila dolga 2200 metrov. V sijajnem času je zmagal Montepo. Oster nasprotnik mu je bilo Cramolo. Končni rezultat pa je bil takšen: 1. Montepo, 2. Cramolo, ki je zaostal za prvimi le za dolžino in pol; 3. Peligno.

ecco... la chiave della salute
evo vam ključ zdravlja

Togal

CURA INFLUENZA, ZDRAVI HRIP, NEURALGIE, REUMATISMI, VRALGIJE, REVMATIZEM, LOMBAGGINE e rapidamente ne colma i dolori pomiri bolečine vsen teh bolezni.

Lab. G. MANZONI & C. - Milano - via Veto, 3

Črna KAMELA

»Dobro jutro, mr. Hettick,« je vljudno pozdravil Chan. »Ali je imelo vaše delo uspeh?«

»Ne preveč,« je odgovoril. »Mnogo odtisov, toda po vsem videzu jih je največ od umorjenke same. Bržkone bo mogoče tudi ostale hitro ugotoviti. Prosim, veste, da vam pobje...«

»Le trenutek,« ga je prekinil Chan. »Najprej bi rad prebrskal še vso to okolico.«

V spremstvu Bradshawa je šel skozi grmičevje na drugo stran ute proti javnemu kopalskemu obrežju. Pod oknom, kjer je Smith oprezoval, so bile različne stopinje, med katerimi se nekatere Smithove skoraj niso dale več razpoznavati. Chan je pokleknil in odpihoval zgornjo plast peska, ko je nenadoma s presenetljivim vzlikom vstal.

»Važno odkritje,« je razglasil in pokazal Bradshawu na svoji dlani ostanke cigare.

»Nisem pričakoval, da jo bom našel,« je pristavil Chan.

»Moj Bog — poznam le enega edinega človeka, ki kaditi to smešno stvar,« je živahno vzliknil mladenič. »Videl sem... šele včeraj zvečer...«

»Imate popolnoma prav,« se je veselil Chan. »Enega edinega... in kdo bi si mogel misliti, da bo tako neprevidno ravnal? Silno sem začuden. Kdaj je stal Alan Jaynes pod tem oknom in zakaj?«

Petnajsto poglavje.

»Dvakrat oranžado.«

Charlie je vzel iz žepa prazno kuverto in previdno vtaknil vanjo svoje najnovejše odkritje. Potem se je skupaj s svojim

48 prijateljem vrnil skozi grmičevje na vilski vrt in stopil v uto. Hettick je čakajoč stal pred toaletno mizico, na kateri je razpostavil predmete, ki jih je rabil pri svojem delu.

Chan se je vsedel na stol in premeril sobo, ki je bila prejšnji večer prizorišče drame. Njegov obraz je bil tako brezizrazen in negiben, kakor da bi kjer koli v hotelu čakal na udarec gonga kot na poziv h kosilu.

»Niste imeli sreče, mr. Hettick, kajne? je poizvedoval.

»Ne preveč,« je odvrnil Hettick. »Povsod po mizi so bili sicer odtisi, toda do zadnjega le od umorjenke roke. Potrebne izvirne odtise sem najprej posnel danes zjutraj v mrtvašnici. Sicer pa mi je preiskovalni sodnik rekel, da bo z uradno prekiskavo začel šele jutri zjutraj, da vam pusti še časa za razrešitev.«

Chan je skomizgnil z rameni. »Za to zagotovilo sem mu sicer zelo hvaležen, toda povejte mi, prosim, da bi vsak hip rad zamenjal svoje mesto z njegovim. Še enkrat je pregledal sobo, v kateri so bila okna in vrata bržkone šele nedavno nanovo pobarvana. Nenadoma pa je skočil pokonci in etopil k tesnemu oknu, obrnjenemu proti obrežju. »Tukaj se zdi, da še niste pregledovali?« je vprašal.

»Ne, res ne,« je odgovoril Hettick. »Imel sem sicer namen, pa sem spet pozabil.«

Chan se je zamislil. »V tem podnebjem misli prerade uidejo. Ali vas smem prositi, da postopek dovršite sedaj?«

Hettick je počrnil okensko ploščo s sajami in s spretno roko potegnil čezno s krtačo iz kamelje dlake.

Charlie in Bradshaw sta iz radovednosti stopila bliže, ko je prvi zmagoslavno kriknil. Jasno se je na črni podlagi pokazal neki palec in več prstov.

»To pa niso preti miss Shelah Fane?« je vprašal Chan.

»Ne,« je odvrnil Hettick. »To so brez dvoma odtisi moške roke.«

Chan je obstal in se zamislil. »Tudi najnovejšega datuma so! Počasi le začnemo z uspehi. Neka moška roka. Nek možki je,

odprl okensko krilo in skočil skozi okno. Čemu? Da bi prišel noter —, brz dvoma. In kdaj? Snoči, ko se je tukaj iz vršil umor. No, končno gremo naprej. In kateri možki?« V svojem žepu je zaslislal šelestenje ovoja, v katerem je imel ostanek cigare. Dvignil je glavo zavoljo naglega sklepa. »Eno je gotovo. Na vsak način moram poskušati dobiti prstne odtise Alana Jaynesa.« In obrnjen proti Jimmyju Bradshawu je rekel smeje: »Policija je našla važno sled in bo v kratkem izvedla aretacijo. Če bi pa vi hoteli o tej stvari opraviti v časopis le eno samo besedo, pa bom dal vso stvar stražarsko zasledovati in vas na mestu vtakniti v zapor.«

»Ne bom zlorabil tega, Charlie,« je zagotavljal mladenič.

»In kaj boste sedaj storili?«

»Mislim vas zapustiti. In vi, mr. Hettick, počakajte, prosim, na moj povratek, ker bom vsekakor rabil ostre oči. Sedaj grem na sejo v Grand hotel.«

S temi besedami je odšel iz ute v spremstvu Bradshawa, ki ga je pospremil do hiše in potem poiskal Juljo, da bi se vsedel k njej.

»Ali je ta smešni detektiv že odšel?« je živahno vprašala.

»Le za kratek čas, ker bo čez nekaj minut že spet tukaj. Mislim je, da bo videl, kako bo izraz začudenja spreletel njen obraz. Charlie je prvak izvedel tamle nekaj vanege!« je pristavil.

»Kak...šno reč pa?« je vprašala.

»Mislim, da ne bi rad, da bi se o tem že govorilo. Na vsak način vsaj začasne ne. Toda... Kaj pa je prav za prav za Alanom Jaynesom? Saj ga komaj poznate, ali ne?«

»Skoraj nič,« je odvrnila mladenka. »Včeraj zjutraj sem ga videla privkret v svojem življenju, Shelah ga je spoznala v Tablitju in mislim, da ga je imela rada. Toda Shelah je imela mnogo ljudi rada. Med drugimi tudi — mene.« In tedaj je takoj planila v jok.

Sprejemamo naročnike „Slovenčeve knjižnice“

tudi le za drugo polovico

ki jo bomo začeli z najlepšo slovensko pastirsko povestjo našega znanega pisatelja Janeza Jaleca in ki bo bogato ilustrirana

OVČAR MARKO

Vsi, ki so že naročeni na „Slovenčeve knjižnice“, bodo poleg 24 knjig dobili za nagrado 25. knjigo „Veliki beli molk“ zastoj. Vsak kdor pa se naroči sedaj na drugo polovico „Slovenčeve knjižnice“ (zvezek 13-24), bo dobil to znamenito 25. knjigo (za te, ki bodo naročeni le na drugo polovico „Slovenčeve knjižnice“ to je 13. knjiga) za doplačilo 5.— L. Oni pa, ki niso naročeni ne na vso, ne na drugo polovico „Slovenčeve knjižnice“, bodo pa mogli to knjigo „Veliki beli molk“ dobiti samo za ceno 20.— L. Ta knjiga bo nenavadno bogato ilustrirana z risbami, ki so povzete iz eskimskih pokrajin in tamkajšnjega življenja — pokrajin velikega belega molka.

Postanite torej naročnik vsaj druge polovice „Slovenčeve knjižnice“! Bogate knjige stanejo vsaka le 5.— L.

BEKLE Z BISERI

ki bo izšla namesto napovedane 8. knjige „Slovenčeve knjižnice“ v kratkem, bo lepo ilustrirana. Ilustracij bo kakih 20. To bo prva ilustrirana izdaja te knjige v slovenščini. Prav tako bo lepo ilustrirana ena najboljših naših mladinskih povesti, ki se lahko stavi ob stran znanim mladinskim povestim iz svetovne literature

TONCA IZ LONCA

ki jo je spisal Dr. Joža Lovrenčič, in v kratkem izide. Tudi senzacionalni opis potovanja pisatelja Osdowskega po Mongoliji in skrivnostnem Tibetu, ki bo izšel v knjigi pod naslovom

Ljudje, živali, bogovi

bo opremljen s številnimi ilustracijami, ki bodo ponazarjale in krasile napeto vsebino.

Ne odlašajte niti trenutka, ampak takoj naročite vsaj drugo polovico „Slovenčeve knjižnice“, ki Vam za današnji čas nudi tako lepo in vredno razvedrilo!

EIAR - Radio Ljubljana

Ponedeljek, 2. februarja. 13.00 Napoved časa in poročila. 13.15 Vojno poročilo. 13.20 Filmska glasba. Izvaja orkester Cetra. 14.00 Poročila. 14.15 Ljubljanski radijski orkester. 14.45 Poročila v slovenščini. 17.15 Koncert godalnega kvarteta iz Ljubljane (Pfeifer, Dermelj, Šušteršič in Šedlbauer). 19.00 Pouk italijanščine. 19.30 Poročila v slovenščini. 19.45 Popevke. 20.00 Napoved časa in poročila. 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini. 20.40 Izbor iz operete »Zbogom, mladost«. 21.25 Predavanje v slovenščini. 21.35 Ljubljanski orkester s sodelovanjem tenorista Ivana Francela. (Operna glasba.) 22.00. Pisana glasba, izvaja violinski orkester. 22.45 Poročila.

Sirite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

KAKO SO DOVŽANI BÉDANCA UJELI

Mirko Kunčič

Režunov Janez je dvignil desnico kakor vojskovodja sabljo in ukazovalno polagal besedo na besedo:

»Otroci — vi spet, ženske — ve k svojim piekrom in kolovratom, fantje in moške — vi pa, če imate količkaj srca, za menoj! Bédanec kani ujeti žarkženo Zlakolasko, mi bomo pa ujeli njega. Kdo gre z menoj?«

»Kakor en mož so se dvignili vsi — razen starih, nadušljivih dedov kajpada. Ni bilo omahljivcev in strahopetcev med njimi. Celó Brenečtov. Francek, ki je še platio prodajal, palec sesal in s kazalcem po nosu vrtal, se jim je hotel pridružiti. Pa ga je mati zgrabila za ušesa in ga z drugimi otročaji vred napodila domov. Nesrečni Francek! Ni ti privoščila, zaslepljena mati, da bi bilo tudi tvoje ime ovenčano s slavo in z zlatimi črkami zapisano v zgodovini!

5.

Tiho, vse tiše so za večerjati rajale žarkžene. V živo podobo umirajočega dne se je sprevrgel njihov ples: zmec-

rom počasneje so se jim kot perutnice pozibavale prozorne tančice; zmerom nižje k zemlji so jim kot zlati slapovi padali lasje.

Ze je dan zamizal tudi na drugo oko — žarkženo so kakor v zadnjih vzdihljajih podrhtavale na tleh. Ze je mrak-grobar vrget mrtvaški pri čez vso dolino — žarkženo so negibno obležale in na ustnicah jim je zamrl poslednji nasmeh. Ples je bil končan.

Tedaj... Tedaj se je nekaj črnega, zavaljenega izkocabalo iz žive meje in skokoma planilo mednje. Brhke plesalke so se kakor Jata splanenih golobc razkropile na vse strani. Iz zvonkih grl se jim je vil preumiljiv krik:

»Bédanec! Bédanec! Bédanec!«

Boróveljski hrust pa je svoj plen že držal v rokah. Zlakha kakor peresce ga je dvignil visoko nad glavo in zmago-slavno zagrohotal:

»Moja! Moja! Moja!«

Uboga žarkžena je bila vsa trda od strahu. Kar čutila je, kako ji po žilah ledeni kri. Glavo je imela težko kakor svi-

nec, roke in noge so ji brez moči visele navzdol.

»Moja! Moja! Moja!« je kar naprej klámasto goled Bédanec in narahlo prišel drobno stvarco k sebi. Priblížal je svoj obraz k njenemu in jo razigrano poróval po snežnobelem licu. Bil je srečen, nepopisno srečen.

Zarkžena je z gnušom strmel v divji, nemarno porasli obraz nad seboj. Srce se ji je krčilo v obupu: Joj, ali bo morala res do konca dni kakor zakleta deklica ob tem grdavi živeti?

Bédanec pa jo je kar gledal, gledal; ni se je mogel nagledati do sitega. Vsa ka gubica na njegovem obrazu se je razlezla v dobrovoljen nasmeh. Kakor ne-bogljivega otročička jo je ujel v naročju in ji z raskavo dlanjo božal zlate lase. Z nežnim glasom ji je skušal dopovedati, kakó mu srce vse dni in noči zanjo gori. Pa je bilo tiho, kar mu je iz grla vrelo, bolj podobno medvedjemu renčanju kakor človeški govorici. Takó-le je namišljen pesnik izpod Boróvelj lepótičel besede:

»Oj, golobčica, nevestica moja, ham, ham — kako rad te imam! Da si le pri meni... Trdno se me okleni! Preden bo sonce trikrat vzšlo, ho, ho, boš moja ženka pod goró. Vee divje možé, škrate, kvátrnice, Tórkije in Péthra žené bom na ženitovanje povabil; še veselega godca Krageljčježa ne bom pozabil. Tri dni

* Porávati = s kosmato brado po-

Novice iz Države

Vojška družina. Časopisje s pohvalo omenja zavedno družino podpolkovnika Karla Indonija, od katere se je vojaški dolžnosti odzvalo kar pet sinov in tudi že priletni oče. Oče je padel v nekem spopadu med pomorskimi enotami, trije sinovi pa služijo pri različnih enotah na različnih bojiščih. Četrti sin Friderik je junaško padel na grškem bojišču in je bil po smrti za svoje junaštvo predlagan za srebrno kolajno. Peti sin Gastone pa je kot zadnji in najmlajši član družine zaprosil Duceja, da bi bil kot prostovoljec pokličen v vojsko in da bi smel služiti v prav istem polku, v katerem je služil tudi njegov padli brat. Njegovi prošnji je bilo seveda ustreženo.

S postelje padel in se ubil. V Milanu je bival in živel sam zase 60-letni mehanik Julijo Tagliabue. Imel je majhno sobico, v kateri je imel majhno pečico, gašperčka. Nekega jutra pa je nekdo iz hiše slisal stokanje, prihajajoče iz mehanikove sobice. S silo je odprl vrata in zagledal nesrečnika v zadnjih zdihljajih, ležečega na tleh v ozkem prostoru med posteljo in pečico. Očitno je bilo, da je mož med spanjem padel s postelje in se pri tem močno pobil, da je izgubil zavest. Ker se je dotikal peči, se je še močno opekkel. Zdravnik, ki je nesrečnika prišel pogledat, je bil mnenja, da je mož zaradi rane in opeklin ter zaradi slabega sreca podlegel poškodbam.

Usoda samotarja, ki ga je led odrezal od celine. Na laguni Burano pri Benetkah si je neki samotar uredil posebno zavetišče in v njem že dolga leta prebival. Nihče mu ni vedel pravega imena, čeprav je mož že dolga leta tam živel in ni hotel imeti nobenih zvez z ostalim svetom. Toda pred dnevi, ko je mrz nenadoma pritisnil, da je okrog Benetk vse morje zmrznilo, zlasti pa plitvo stoječe morje med lagunami, je samotar nenadoma ostal brez vsake zveze z okolico, niti si ni mogel na svoj običajni način dobiti hrane. Zavoljo tega je začel iz svojega prebivališča dajati znake s streljanjem, vendar mu ni mogel nihče priskočiti na pomoč. Nazadnje se je motorni čoln mornarice lotil poti skozi led, pa ni uspel. Mož je obupno klical na pomoč, vendar ga je rešila le nagla sprememba vremena, ko je led odmrznil in se je samotar lahko s čolnom pripeljal do bližnjega naselja.

Neznane, ki je bival 20 let v mestu, umrl nepoznan. V bolnišnici v Goriziji je umrl pred dnevi neki mož, star okrog 45 let, kateremu nihče ni vedel imena. Mož je bil prišel pred 20 leti v mesto in se preživljal s tem, da je tu pa tam pomagal v raznih hotelih in kuhinjah in dobival hrano. Zadnja leta je dobival podporo od raznih šlovekoljubnih društev, kjer je za prežete dobrote opravljal razna dela. Pred dvema letoma pa ga je dobrodelno društvo našlo onemoglega in ga oddalo v zavetišče. Toda ves ta čas mu niso vedeli prilika, niti rojstnega kraja ali kakšne druge rojstne podatke. Ko so ga pokopali, ga niti niso mogli pravilno vpisati v mrljsko knjigo.

Iz Srbije

Samo srbski denar bo veljaven na ozemlju Srbije po 1. juliju 1942. Do tedaj so pa še v veljavi boni Reichskreditentkassen (okupacijske marke), ki jih postopoma zamenjuje Narodna banka.

Ustanovitev okrožnih, okrajnih in občinskih odborov za begunce in preseljence je določil komisar za begunce. Odbori se ustanove takoj. Skrb teh odborov bo predvsem razmestitev, zaposlitev in obča skrb za begunce in preseljence. Člane okrožnega odbora imenuje okrožni načelnik, člane okrajnih in občinskih odborov pa okrajni načelnik. Okrožni odbori imajo poleg predsednika še deset članov in tajnika, okrajni in mestni odbori imajo poleg predsednika in tajnika šest, občinski pa štiri člane. V vsakem odboru mora biti vsaj četrtina članov iz vrst beguncev oziroma preseljencev. Delo v odborih je častno in se ne plača. Odbori bodo takoj dobili od komisariata ves arhiv in tudi sredstva, ki so bila do zdaj zbrana za begunce in preseljence.

Sprehajanje v Valjevu je prepovedano. Več kakor štirje skupaj ne smejo iti po ulici. Okrožni načelnik je izjavil, da je začasno zaprtih kakih 20 oseb, ki so se pregrešile proti tej postavi. Pa še nekaj zanimivega je povedal okrožni načelnik g. Lukič iz Valjeva: Izdal je strogo naredbo, da mora biti sneg izpred vseh hiš počiščen. Zgodilo se je pa, da ni bil počiščen sneg pred njegovo hišo in pred hišo enega njegovih uradnikov. Gospod načelnik je oba kaznoval: svojega uradnika in — sebe.

Sladkor in sol smo dobili 22. januarja. Na vsako osebo je prišlo po 600 gr sladkorja in 750 gramov soli.

Drobiža manjka v Srbiji. Včasih dobesedno ne moreš ničesar kupiti, recimo žveplenk in podobnega blaga, ki ne velja čelega kovača. Samo če imaš drobiž, dobiš. Pomagajo si mali prodajalci na ta način, da sami izdajajo bone, da imajo pri

Pod led je izginil. Sava je zamrznila, a na obali je še vedno polno zaposlenih. Nekí dela vec je zdrknil z odra pod led in izginil v vodi. Seveda je utonil, ker je bilo vsako poskušanje, da bi ga rešili, zaman.

Nove načelnike so postavili v kragujevskem in gružanskem srežu.

Ljubljana

Koledar

Danes, ponedeljek, 2. februarja: Svečnica.

Torek, 3. februarja: Blaž, škof m.

Obvestila

Nočno službo imajo lekarne: mr. Bakarčič, Sv. Jakoba trg 9; mr. Ramor, Miklošičeva c. 20; mr. Murmayer R., Sv. Petra c. 78

Disalne in potne mape, albume in knjižne ovitke

krasno benečansko delo si ogledajte v

PAPIRNICI LJUDSKE KNJIGARNE

Pred Skofijo 5 - Ljubljana - Miklošičeva c. 5

Letni obračun Sadjarskega in vrtnarskega društva. »Sadjarsko in vrtnarsko društvo v Ljubljani« sporoča vsem svojim podružnicam, da se je vršil dne 24. januarja 1942 občni zbor podružnice Ljubljana I., ne pa občni zbor »Sadjarskega in vrtnarskega društva«. Društveni občni zbor se bo šele vršil v smislu društvenih pravil, o čemer bodo obveščene vse podružnice pravočasno!

Prodaja kolkov. Pokrajinske kolke in kolke za živinorejske in veterinarske sklade bodo prodajale pooblaščenim prodajalcem od 1. februarja 1942-XX. dalje na dosedajni način samo pristojne davčne uprave in ne več blagajna pri Visokem komisariatu za Ljubljansko pokrajino v Ljubljani, Bleiweisova cesta 12. — Finančno ravnanje.

Vsak mesec presenečenje

nudi naročnikom

edini slovenski inštitut za knjižničarstvo

Naročnina za vse leto je 40 lir. Naročila sprejema uprava, Ljubljana, Kop tarjeva 6

Premogovi ogorki (leš) so brezplačno na razpolago v centrali ljubljanske mestne elektrarne v Slomškovi ulici. Interesent si mora oskrbeti samo prevoz.

Violinski koncert virtuosinje Pine Carmirelli, ki bo v petek, 6. februarja, nam prinaša dela naslednjih skladateljev: Grieg, Čajkovski, Čepolla, Hubay, Revel, Paganini in Casella. Prvi del koncerta prinaša visoko violinsko umetnost, v drugem delu pa skladbe lažjega melodioznega značaja, v katerih umetnik lahko pokaže vso svojo virtuosnost. Koncert bo v veliki Filharmonični dvorani ob pol 7 zvečer. Vstopnice so že v prodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Ponedeljek, 2. febr., ob 17.30: »Rokovnjak«. Izven. Znižane cene od 12 lir navzdol.

OPERA:

Ponedeljek, 2. febr., ob 15: »Madame Butterfly«. Izven.

Torek, 3. febr.: zaprto.

Zvečer ob 17.30 bodo ponovili Govekarjevo dramatisacijo »Rokovnjak« z Gregorinom in Cesarjem v glavnih vlogah. Vlogo Polonce bo igrala tokrat prvič Mileva Boltar-Ukmarjeva. Čevljarja Bajca bo igral Raztresen. Veljale bodo znižane Zrebanje nagrad, ki so razpisane v »Gledališkem koledarčku«, je preneseno na splošno željo lastnikov koledarčka, ki še niso zbrali vseh podpisov, na 15. februar. Kdor se zanima za lepa darila, naj ne zamudi prilike in si še pravočasno nabavi koledarček, ki je napredaj pri gledaliških blagajnah za ceno 12 lir.

NOVA ŠTEVILKA »Knjižice ima naslov »Več srca«. Stane 70 cent. — Uprava »Knjižice«, Rakovnik.

MIZARKEGA VAJENCA sprejme Potočnik. — Vprašati pri Malovašič, Tržaška cesta 56, Ljubljana.

njih toliko in toliko v dobro. Tako imamo poleg bankovcev, podpisanih od guvernerja Narodne banke, zdaj tudi »bankovce« po 0,25, 0,50, 0,75, 1, 2 itd. do 10 din podpisane od mesarja, trafikanta, tramvajskega sprevodnika, natakarkja itd.

Kupone za tobak imajo v Krševcu. Vsak kadilec dnevno lahko dobi 20 cigaret ali 20 gr. tobaka. Vrsto izbira sam. Na ta način, mislimo, imajo tobaka vsi dovolj.

Režunov Janez je s Kočjancvega roba temno pogledal za njim in zasikal skozi zobe:

»Da boš pomnil, malopridnež, kdaj si nas oavdil!«

Potlej pa ni več zapravljal dragoce-nega časa. Z rezkim glasom je zapovedal:

»Naprejt!«

Truma fantov in mož se je kakor plaz usula za njim v globel. Zemlja je kar bobnela pod težkimi koraki in boje-viti klici so pretresali ozračje. Tudi Jók je bil med bojevniki. Za malo se je sicer vrlemu možu zdelo, da mu je Janez tebi ni, meni nič odzdr poveljniško čast, pa se zaradi tega le ni skujal. Bil je Jók svojtas vojščak in je vedel, kaj je vojščaka dolžnost.

6.

Bédanec je mogočno razkoračen stal spodaj na ravnic in čakal, kaj bo. Še na misel mu ni prišlo, da bi bežal. Pošastno je vrtil zelene oči, širil nosnice kakor pobesnel bik nozdrvi in grozeče hrkal.

Tudi žarkžena v njegovem naročju je postala pozorna. Dvignila je glavo in se kradoma ozrla. Zagledala je bližajočo se vojsko fantov in mož, z Režunovim Janezom na čelu. Drobna iskrica upanja se ji je vžgala v žalostnih očeh. S točnim glasom je zaklicala:

»Reši me, Janez, reši me!«

Andrejčkov
J o ž e .

Žalost in veselje

R o m a n
v s l i k a h

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

367.

»Ta bi mi lahko razodel marsikaj o brahancu, če ne celo o ženi in o mlajšem sinu,« si je mislil Tomaž, a se ni hotel prenagliiti v vprašanji. Valovi so bili vrgli na breg zabojček, v katerem je bilo nekaj kokosovih orchov, cigar in ruma. Dobrala sta zaboj in ga nesla k ognju, odkoder ju je kapitan že nepoprčljivo klical.

368.

Rum in orehi so bili dobra večerja, pa tudi cigare so prišle prav, da so odganjali silni mrčes. Po jedi so še bolj zakurili, zaradi zveri, ker niso imeli orožja. Prižgali so si cigare, potem pa je Tomaž začel siliti lučja, naj jima pove kaj o svojih doživljajih, da bo noč prej minila. Zjutraj bi potem šli dalje po otoku.

369.

Čeprav nerad, je lučec slednjič le začel pripovedovati. »Po rodu sem Slovenec, tam od Save blizu Hrvaškega, saj tako ne vesa, kje je to... V mladosti sem liholapil s Hrvaškega tobak. Neko nedeljo popoldne sem lovoril cenl lobaka čez Sollo. Ko sem bil na štajerski strani, sem blago skril v grmovje ter legel v senco, da bi si počil.

»Letalski mostovi« čez Tiho morje

Če bi kdo hotel bombardirati japonska mesta, bi moral z ladjami pripeljati bombnike v bližino japonske obale

Če si hočemo ustvariti vsaj približno predstavo o ogromnih razdaljah, ki dajejo poseben pečat vojnemu pozorišču na Tihem oceanu, temu neskončnemu prostoru med azijsko in ameriško celino, ni dovolj, če pogledamo samo na zemljevid, na katerem so narisane le posamezne pokrajine. Treba je imeti pred seboj zemljevid vse naše zemlje, pa še tega navadno ne znamo gledati s pravilnimi očmi.

Od Tokia do Paname - 15.000 km

Japonska prestolnica Tokio in San Francisco ob zahodni ameriški obali ležita na primer na istem vzporedniku, torej v isti zemljepisni širini, enako visoko na severu. Zračna razdalja, ki loči ti dve mesti, ta dva politična nasprotnika, znaša 8.000 kilometrov. In to je, kakor rečeno, najkrajša pot med Tokijem in San Franciscem. Osem tisoč kilometrov samega morja, ne da bi bil vmes kak kos suhe zemlje, kak otok ali puste čeri. Najkrajša razdalja med Tokijem in Panamskim prekopom, ki veže Atlantski s Tihim oceanom, presega celih 15.000 km, torej približno toliko, kot merita v dolžino obe Ameriki!

Zgraditev letalskih oporišč — prva naloga

Takšni pomisleki so važni zlasti za letalsko vojskovanje. Danes se nimamo letal, ki bi, čeprav tudi brez tovora, mogla v vzdržnem poletu premagati samo polovico tolikšne daljave. Sprito tega je kaj razumljivo, zakaj je bila prva naloga pri pripravi za sedanjo vojno zgraditev letalskih oporišč, s katerimi bi naj bilo posejano Tiho morje, oporišč, ki tvorijo nekaj »letalski most« med obema celinama.

Ameriške Združene države kakor tudi Velika Britanija sta svoj čas pohiteli, da sta si zagotovili oblast nad otoki, ki so za takšne namene najpripravnejši in jih tako preuredili, da so postali najdaljša oporišča za letala in ladje.

Glavni »letalski mostovi«

Glavne otoške verige, ki tvorijo »letalski most« od Azije in Ameriko, so: Aleuti med obalo Aljasko in ruskim polotokom Kamčatko, Havajski otoki z otoki Midway, Wake in Guam, ki so nekak most med Kalifornijo in Filipini na poti, ki jo dolga 13.000 km! Od Havajskih otokov se odcepi

drugi »most« proti jugu. Potegnjen je preko otokov Phoenix in Samoa do Port Darwina ob avstralski obali ter doseže tudi Filipine.

Razumljivo je, da so na Filipinih Amerikanci zgradili razna letalska oporišča, ki so oskrbljena z vsemi potrebnimi napravami.

Na področju angleškega vpliva so potem najvažnejše utrdbne Hongkong, Singapur, Borneo in Malaka. Pripomniti pa je dalje treba — piše »Centraleuropa« — da so vsa ta ameriška letalska oporišča vsaj dva, če ne še več tisoč kilometrov daleč proč od Japonske. Pet tisoč kilometrov poleta na obe strani je izredno velika razdalja za bombno letalo, ki je do kraja natovorjeno.

Od kdaj živi človek na zemlji?

Nova razlaga, po kateri je čisto izključeno, da bi se človek razvil iz opice

Na vprašanje, kdaj se je pojavil na zemlji prvi človek, arheologi do zdaj še niso mogli povsem točno odgovoriti, po raznih izkopanih pa vsi soglasno sodijo, da je človeški rod živel na zemlji brez dvoma že pred zelo davnim časom.

Tako na primer trdijo, da je tako imenovani »homo pekinensis« živel že pred 350.000 leti. Leta 1891 je nizozemski arheolog prof. Dubois, trdil, da je odkril v tako imenovanem »Pithecanthropus«, na cigar okostje je našel na malajskem otoku Javi, »potomka opice in človeka«. Pred nekaj leti je Geološko društvo v Pekingu našlo okostje moškega in ženske, o katerih domnevajo, da sta živela na zemlji vsaj pred milijonom let.

Veliko važnost pripisujejo antropologi kostem, ki so jih našli v Oldowayu v vzhodni Afriki. Dokazano je dalje tudi, da je okostje, ki ga je odkril Pittown v Južni Angliji, pripadalo »človeku jutranje zore«, torej človeku prvih časov. Človeku, ki ga učenjaki označujejo z imenom »homo sapiens«, pripisujejo starost tudi najmanj 300.000 let. Njegove zemeljske ostanke so našli v Nemčiji pri Heidelbergu.

Pri izračunavanju let, od kdaj hodi človek po zemlji, so se antropologi držali kriterija da je bilo za takšen naravni, telesni in duševni razvoj, kakršnega je dosegel človek, ko je postal »homo sapiens«, potrebnih milijon let. Po tej razlagi se je človek moral pojaviti na zemlji že v terciarni dobi,

Edina nevarnost

bi morda mogla priti iz Kitajske. Toda kitajsko letalstvo ni tako izpopolnjeno, da bi lahko predstavljalo kakšno grožnjo. Edino na ta način bi bilo mogoče resno bombardirati Japonsko — nadaljuje svoje poročilo omejena agencija — da bi nasprotnik pripeljal svoja letala najprej v neposredno bližino japonskega otočja in potem od tam poletel bombardirati japonska mesta. V ta namen bi se moral poslužiti ladij-letalonosilk. Te ladje pa bi seveda moral močno zaščititi z oklepnicami in drugimi bojnimi ladjami. Letalonosilke bi prepele velike izgube, če bi se morale podati tako daleč od svojih oporišč in se izpostaviti poleg tega še sovražnikovi močni obalni obrambi in napadom njegove vojne mornarice.

Poleg vsega tega pa je treba imeti pred očmi, da je bil glavni ameriški »letalski most« na Tihem morju, ki ga tvorijo Havajski otoki, na svojem zadnjem delu razdrt, ko so Japonci zasedli otoka Wake in Guam.

in sicer v enem od toplih prehodnih razdobj, torej takrat, ko so se pojavili sesalci sploh.

V terciarni dobi je morala biti povprečna letna temperatura — kakor je dokazano — še višja kot je danes v tropskih krajih. Zračna temperatura je morala vsaj približno odgovarjati temperaturi krvi tistih sesalcev, ki so živeli v tisti dobi, temperaturi, ki je znašala kvečjemu 40 stopinj. Pri nekaterih domačih sesalcih, kot n. pr. pri govedu, konju, psu, prašiču in macki se giblje temperatura od 37,5 do 40 stopinj.

Po zadnjih trditvah, ki so jih postavili učenjaki, so se pojavile živali, katerih kri je hladnejša od človeške, že pred terciarno dobo, ko je bila tudi zemeljska temperatura nižja. Kri opic ima n. pr. 38 stopinj toplote.

Človek se je po tem takem moral pojaviti na zemlji že prej kot opica, kajti normalna človekova temperatura znaša 36 do 37,5 stopinj. Tudi po tej razlagi je torej čisto izključeno, da bi se bil človek razvil iz opice.

Širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

Francija ima že dva milijona ljudi manj kot pred vojno

Vzroki: ujetniki, padli, žrtve med civilnim prebivalstvom in večja umrljivost zaradi pomanjkanja

Pred izbruhom sedanje vojne je imela Francija 41.835.000 prebivalcev. Danes pa je ta številka skoraj za dva milijona manjša, pravi poročilo iz zasedenega Pariza. Kako naj si to razložimo? Treba je upoštevati — nadaljuje nemški poročevalec — da v zadnjih statističnih podatkih ni bilo vseh tih milijon ujetnikov, ki so zdaj v Nemčiji. K temu pa je treba prišteti še nadaljnjih 100.000 padlih vojakov in 50.000 človeških žrtev, ki so jih zahtevali letalski napadi ter več tisoč ljudi, ki so se preselili v tujino. Umrljivost pa je povečala brez dvoma tudi še dejstvo, da primanjkuje zadostne hrane. Posebno občutno je padlo število prebivalstva v nekaterih večjih francoskih mestih, kakor n. pr. v Marseilleju, ki je imel 1937. leta 801.000 prebivalcev, danes pa jih ima samo še 729.000. V Lyonu je število ljudi padlo od 580 na 450 tisoč, v Bordeauxu od 265 na 230 tisoč. Isti pojav se opazuje tudi v Nici in še nekaterih drugih francoskih mestih.

Vojni ujetniki in njih svojci pridno pišejo

Iz Zeneve poročajo: Osrednji urad za pomoč vojnim ujetnikom, ki ima svoj sedež v Zenevi, je objavil, da je bilo preko njega do konca leta 1941 poslanih ujetnikom dobrih deset milijonov pisem. K tem pisemom pa je treba prišteti tudi še tista, ki so jih ujetniki poslali preko Osrednjega urada za pomoč vojnim ujetnikom svojem domov. Teh pisem je bilo tudi približno 7 milijonov. Skupaj je torej do zadnjega decembra 1941 šlo preko omenjenega urada nič manj kot 17 milijonov pisem.

Na Hrvaškem je malo avtomobilov v prometu

Poročilo iz Zagreba pravi, da na Hrvaškem zdaj človek le redko kdaj še vidi zasebne avtomobile na bencinski pogon. Dovoljene so bile le nekatere izjeme. Zato po cestah avtomobilov skoraj nič več ne vidiš. Izdani pa so bili tudi še za tiste redke avtomobile, ki še smejo voziti, najstrožji predpisi, ki med drugim določajo, da je voznika s hitrostjo nad 50 km sploh prepovedana.

DOBRI STARI ČASI

Povedala je nato ne prav spoštljivo pravljico, kakor se jih je toliko rodilo v Luizinih možganih: čudno zgodbo o angeljčku, ki snazi v nebesih škornje. Nekega dne je hotel vzeti košček zlatega kruha, da je spusti dedov škorenj, da je padel na zemljo. Marija je prišla v dobro voljo, se smejala ter ustavljala mater s sto vprašanji o zlatem kruhu in o drugem škornju, ki je s stal v nebesih. Kaj bo naredil ded z njim? Mati ji je pojasnila, da bi ga ded rad zalučal za avstrijskim cesarjem, če bi ga srečal.

V tem trenutku je vstopil Franco.

Luiza je zapazila takoj, da oči in čelo oznanjajo nevihto.

»No in?« je rekla. Franco je razburjeno odgovoril: »Spravi Marijo v posteljo.«

Luiza je pripomnila, da je obdržala deklico pokonci zaradi njega, da bi bila še malo z njim. Franco je ponovil: »Rečem ti, da jo spravi spat.« Dejal je tako ostro, da je Marija začela jokati. Luiza je zardela, a je molčala. Prižgala je luč, vzela deklico na roke, jo molče ponudila očetu, ki jo je hladno poljubil, ter jo odnesla. Franco ni šel za njo. Razjezil se je, ko je videl škorenj ter ga vrgel na tla. Nato je sedel, naslonil komolce na mizo in skril glavo v roke.

Grenka misel, da je mogoče Luiza Gilardonijeva pomočnica, mu je med Pasottijevim govorom takoj šinila v glavo. Spomnil se je na tisti »Kaj molčite?« in oni »Dovolj!« ter na Marijino pripovedovanje. Zdelo se mu je, ko da je v njem vrtnec, v katerem se suče ta misel, izgine in se spet prikaže, vedno nižje, v dno bližje srca.

»Torej?« je spet vprašala Luiza, ko se je vrnila. Franco je je nekaj časa gledal z nemim predirajočim pogledom. Nato je vstal in jo prijel za roke. »Povej mi, ali ničesar ne veš?« je rekel. Uganila je, da pogled in to vedenje sta jo užalila. »Kako, ali nič ne vem,« je vzklila in obraz ji je zagorel. »Tako me vprašaj?«

»Oh, ti veš!« je zakričal Franco, pahnil njene roke od sebe in dvignil svoje kvišku.

Videla je, kaj bo prišlo zdaj: sum o njeni krivdi s profesorjem, njen zagovor, smrtno razžaljenj, ki se ne bo dalo nikdar več popraviti, če Franco v jezi ne bo verjel njenim besedam. Prestrašena je sklonila roke. »Ne Franco, ne Franco!« je rekla tiho, mu ovila roke okoli vratu in mu hotela zapreti usta s poljubom. On je to napačno razumel. Misli je, da se hoče opravičiti. Zato jo je pahnil od sebe.

»Vem, da, vem!« je rekla in se mu vnovič strastno vrgla na prsi. »Toda zvedela sem šele potem, ko je bilo že storjeno; bila sem jezna kakor ti, še bolj kakor ti!« Toda Franco je čutil preveliko potrebo, da bi se znesel, da bi žalil.

»In kako hočeš, da naj ti verjamem?« je vzklila. Zakričala je in stopila nazaj, nato pa mu je šla spet za korak nasproti in mu ponudila roke. »Ne,« ga je rotila z glasom, ki je rezal v srce. »Reči, da mi verjameš, takoj, takoj mi reci, sicer... ti ne veš, ti ne veš!«

»Česa ne vem?«

»Ne veš, kakšna sem jaz, ki te bom vedno ljubila, pa ne bom hotela biti več tvoja žena; ki bom mogoče trpela, pa se ne bom spremenila nikdar več! Razumeš, kaj se pravi to: nikdar več?«

Potegnil je k sebi to nežno, zasoplo postavo, stiskal ji je roke, kakor da bi jih hotel streti, ter rekel hripavo: »Verjel ti bom, verjel ti bom.« Luiza ga je pogledala s solznimi očmi in zahtevala boljše besede. »Bom ti verjel,« je rekel, »bom ti verjel!«

»Verjamem ti, verjamem ti!«

Res ji je verjel. Toda kaj je jeza, tam je tudi ponos. Ni se hotel takoj popolnoma vdati. Njegov glas je bil podoben bolj vladnemu ko prepričanemu človeku. Oba sta molčala in se držala za roke. Neopazno sta se začela izvijati drug drugemu. Nazadnje se je Luiza nžno odtrgala od njega. Čutila je potrebo, da pretrga ta molk. Toplih besed ni našla, hladnih ni hotela. Zato je začela kar pripovedovati, kako je zvedela od Gilardonija o nesrečnem potovanju v Lodi.

Govorila je z mirnim glasom, ne ravno hladnim, pač pa žalostnim. Sedela je pri mizi nasproti možu. Ko je poročala o profesorjevih skrivnostih, se je Franco vnovič razvnel ter jo naprej ustavljal: »Ali mu nisi rekla več?« Ali mu nisi rekla onega? — Mu nisi rekla, da je neumen? — Mu nisi rekla, da je osel? Prvič je Luiza pustila, nato pa je ugovarjala. Rekla je, da se je razjezila nad profesorjevo nepremišljenostjo. Zdalj pa se je zdelo, kakor da bi mož dvomil o tem! Franco se je le nerad pomiril.

Ko je vs povedala, se je še enkrat vrgel na tega bedastega modrijana, da ga je morala Luiza braniti. Njihov prijatelj je bil, storil je veliko napako, zelo veliko, toda imel je dober namen. Kam so izginila Francova načela, usmiljenje, odpustanje, žalitev, če ne odpusti niti tistemu, ki mu je hotel dobro.

Imela je v mislih stvari, ki jih ni izrekla. Misli je na to, da je Franco prevečkrat odpustal, kadar je bilo odpustanje neumno in bahavo, premalo pa takrat, ko bi bilo potrebno iz prostih, plemenitih razlogov. Franca je jezilo, ko je slišal, da govori o usmiljenju. Ni si upal reči, da se čuti prevzvišenega za tak napad, toda vrnil je udarec manj plemenito. »Glej!« je vzklila in jasno je bilo čuti, kaj je mislila. »Ti ga zdaj še braniš!«

Luizi so vztrepetala ramena, a je molčala.

»In zakaj nisi govorila?« je nadaljeval Franco. »Zakaj mi nisi tako vsega povedala?«